

**VICTOR
CONSTANTIN**

**VALERIAN
ILIESCU**

SOARTA

**PEREGRINI PRIN
AMERICA**

Prefață

Motto

Toată viața mi-am petrecut-o numai printre tineri
cu vârste între paisprezece și nouăsprezece ani.
Spontaneitatea lor, tinerețea lor, optimismul lor
mi-au foat beneficiul.

Îți mulțumesc, tinerețe!

Constantin Victor

Constantin Victor s-a născut pe 6 ianuarie 1948 în Slatina, undeva în orașul de jos, pe strada Ionașcu.

Absolvent al prestigiosului liceu Radu Greceanu, promoția 1965, el a fost admis la Universitatea Politehnică București, iar după absolvire, în 1970, a revenit în orașul natal, fiind numit profesor de discipline tehnice la Colegiul Tehnic Metalurgic, de unde s-a și pensionat în 2013.

În 1975 a publicat primul său manual de specialitate la Editura Didactică și Pedagogică București, manual pentru toate liceele de profil din țară. Până în 1997 i-au mai apărut la aceeași editură încă nouă manuale, iar în 2011 a mai scris un manual tehnic pentru Școala de Maiștri la editura Axxa Consult din Slatina.

Profesorul inginer nu și-a uitat niciodată prima dragoste, ingineria, pe care a mai avut ocazia să o practice, pentru scurt timp și în împrejurări dramatice, am putea spune tragice, așa cum povestește în *Doamna* (1995), prima sa încercare din domeniul beletristicii, care se dovedește a fi fost un succes, de vreme ce în numai trei luni au fost vândute toate cele o mie de exemplare ale ediției. Vis-a-vis de această iubire,

inginerul Constantin Victor povestește în cercul de prieteni o glumă. Doi profesori de fizică, lăudându-se, susțin că fizicienii sunt cei care au stat la baza tuturor marilor invenții sau descoperiri tehnice, pe când inginerii nu au avut un rol prea important. Calm, autorul inginer Constantin Victor le replică: 'Nu cred că este vorba de dumneavoastră, care sunteți fizicanți'. Amuzându-se de aparenta greșeală lingvistică, cei doi întreabă care este diferența între fizicieni și *fizicanți*. 'Păi cam aceeași ca între muzicieni și muzicanți, domnilor', zâmbi autorul hâtru.

Încurajat de succesul primei lucrări, Constantin Victor mai scrie *Peste ani și ani*, în care personajele din *Doamna* își continuă destinul și după revoluție (1989). *Doamna - Peste ani și ani* apare în foarte multe ediții, fiind tradusă și în limba engleză de profesor universitar dr. Emil Sârbulescu, de la catedra de literatură engleză a Universității din Craiova.

La ultimele ediții, îmbunătățite și adăugite, a colaborat și fostul său elev, Comisar Șef (r) Valerian Iliescu. De altfel, acesta îl numește pe Constantin Victor în romanul lui, *Dragoste pe Vit*, 'profesorul și mentorul meu'.

În 2008, cei doi autori sunt invitați de conașionalii din comunitățile românești din New York, Washington și Chicago, să prezinte cartea *Doamna - Peste ani și ani*, prilej cu care au stat câte zece zile în fiecare oraș vizitat. Ca urmare, doi ani mai târziu, prin colaborarea celor doi apare *Peregrini prin America*, de asemenea un succes, ediție epuizată până în prezent.

Constantin Victor mai are colaborări la cărțile *Theo* (1998), *Templul amintirilor* (2000), *Nicolae Truță* (2016). El a publicat periodic articole în presa locală, pe teme de cultură.

Valerian Iliescu s-a născut în comuna Oporelu, județul Olt, unde a absolvit gimnaziul în 1974, iar la Slatina a urmat cursurile Colegiului Tehnic Metalurgic, încheiate în 1978.

A absolvit Academia de Studii Economice din București în 1989, precum și Facultatea de Drept a Universității din Craiova, ca și Școala de Ofițeri Activi a Ministerului de Interne, în 1988.

Avem acum în față cea mai recentă lucrare a cuplului de autori aflat deja la a treia colaborare. După culegerea de povestiri *Soarta-După ani și ani* și cea de amintiri din timpul periplului prin Statele Unite, *Peregrini prin America*, tandemul Victor Constantin și Valerian Iliescu nu stă liniștit. Iese la rampă din nou, de data aceasta la propriu, cel puțin în intenție, dar nu ca în celebra *Șase actori în căutarea unui autor* a lui Pirandello, ci ca doi autori în căutarea unor actori care să joace dramatizarea celei mai remarcabile povestiri, cea care dă și titlul mai-sus pomenitei cărți, și anume, *Soarta*.

Într-o epocă a montării în scenă a unor piese de teatru în manieră modernă, modernistă, post-modernistă, suprarealistă sau pur și simplu atât de originală încât scapă oricăror clasificări, drama în trei acte *Soarta* este o piesă de teatru clasică, complicat de simplă și de zguduitoare, care își are rădăcinile puternic înfipte în pământul realității evenimentelor care s-au petrecut în urmă cu niște ani chiar în orașul nostru, Slatina, evenimente care au marcat definitiv soarta unor oameni tineri, iar în cazul personajului principal, Ion, chiar au încheiat-o.

Dacă, în mai toate operele literare, profesorii sunt prezentați ca personaje eminentemente pozitive, persoane imaculate pe dinafară ca și pe dinăuntru, aici cei doi autori lasă deoparte prejudecățile, arătând că și în lumea profesorală se poate aplica zicala *Nu există pădure fără uscături...*

Și dacă în *Elevul Dima dintr-a șaptea*, *Iubiri de liceu* sau alte romane ale adolescenței profesorii sunt prezentați ca modele de viață și corectitudine, în *Soarta, dirigul*, deși plăcut de elevi și agreat de părinți, va fi cel care provoacă sinuciderea unui tânăr. Prin faptele lui, *dirigul* aduce pe tânărul Ion la confruntarea cu neantul, căruia îi cedează, incapabil să se redreseze moral. Ion este dezamăgit mortal de soția necredincioasă și de cel pe care îl credea mentorul său, căruia, cum spun autorii, 'Dumnezeu i-a dat vorba pentru a-și ascunde gândul și fapta'.

El însuși fost cadru didactic, Constantin Victor afirmă în articolele de presă pe care le-a publicat că a fi profesor este o meserie ce se obține prin absolvirea unei facultăți, dar a fi dascăl presupune a te naște cu un har, un talent asemenea celui cu care sunt hărăziți marii pictori sau muzicieni. Iată de ce judecata sa asupra gestului incalificabil al unui *confrate* este încă, la atâția ani distanță de întâmplările reale, necruțătoare.

Se pare că în *Soarta*, co-autorii, ambii pensionari de-acum, încearcă a împărtăși din experiențele lor de o viață, celor tineri, pentru a-i feri de capcanele trecerii de la stadiul de adolescent la cel de adult. *Soarta* se adresează în special acelor tineri absolvenți de liceu din orașele mici de provincie, în care aproape că fiecare se cunoaște cu fiecare și funcționează încă un tipar de interacțiune socială pseudo-arhaic. 'Omul bun' poate fi recunoscut după înfățișare și merită toată încrederea noastră. Odată ajunși în orașele mari, cum sunt îndeobște centrele universitare, tinerii simpli plecați din provincie se ghidează după principiile de acasă, riscând să cadă astfel în capcanele junglei urbane, cu consecințe dintre cele mai dure.

De remarcat faptul că autorii au hotărât să lase în text și

câteva indicații regizorale, considerate utile în cazul în care actori amatori, elevi sau profesori, ar încerca punerea în scenă a dramei.

Nu se știe dacă *Soarta* va avea success. Cert este că va fi lecturată și prevăd că va da naștere la vii controverse . Acest fapt în sine va constitui un succes , în viziunea autorilor noștri de față.

Prof. Simona Petrescu

SOARTA

Dramă în trei acte

1234567890

Actul I

Personaje: ION, cam de douăzeci de ani, băiat de la țară, din nordul „sălbatic“ al județului Olt. Provenit dintr-o familie săracă, s-a înscris la școala profesională de trei ani, după care a fost încadrat în muncă pe post de tâmplar la o întreprindere de construcții din orașul reședință de județ. Om simplu de la țară, devenit peste noapte orășean, laolaltă cu alte câteva mii de oameni ca el, odată cu „industrializarea“ rapidă și cam forțată. La sfatul inginerului șef, Ion s-a înscris la liceul seral, cu promisiunea că va deveni șef de echipă. Ion este un tânăr înalt, de constituție athletică impresionantă, dar cu trăsături izbitor de colțuroase și nearmonioase.

Ileana, până în douăzeci de ani, deosebit de frumoasă, zveltă și cu picioare lungi evidențiate de rochița scurtă și elegantă. Fată „de oraș“, crescută cam fără supravegherea părinților, nu s-a „omorât cu cartea“, cum spune ea, și, ratând admiterea la liceu, a urmat totuși o școală profesională de trei ani, iar apoi, ajutată de noroc, istețime și de frumusețea cu care natura generoasă a dăruit-o, a devenit secretara directorului general la o întreprindere „Textila“ Slatina.

EL, EA: Doi tineri obișnuiți de circa 20 de ani, elevi la liceu la seral, colegi de clasă cu ION și ILEANA.

DIRIGUL: Tânăr profesor de circa 30 de ani, suplu, arătos, cu maniere de om de lume, versat în ale vieții. Dirigintele clasei de seral din care fac parte cei de mai sus.

Scena I

ILEANA este așezată pe un scaun în fața măsuței sale de toaletă, într-o poziție ușor neglijentă, picior peste picior, dar rezemată cu un aer visător, vorbește singură privindu-se în oglindă și maimuțărind vorbele directorului general, șeful său.

ILEANA: „Măi Ileană, fata mea, să te înscrii la seral, că nu te mai pot ține pe postul ăsta de secretară și mă văd nevoit să te trimit în secție, cât sunt eu de director general! Nu contează ce profil, liceu să fie...” Auzi la el, și șeful ăsta!!! Ei, dar măcar m-a făcut el să mă înscriu la seral la 1 septembrie, sau nu? M-a făcut! A avut dreptate, șeful, la urma urmei... Și uite, colegii de clasă chiar mă apreciază, că de-aia m-au pus șefa clasei! Mă simt cam ciudat, parcă aș fi mereu în lumina reflectoarelor, urmărită de toate fetele și de toți băieții, ca să nu mai zic că uneori și de profi, mai ales de unii... (*zâmbește visătoare*). Ei, las-că doar nu era mai bine să nu te bage nimeni în seamă, nu, Ilenuțo? Tu ești fată deșteaptă și știi ce vrei... Dar dintre toți, cel mai tare mă intrigă Ion. Așa de mare și respirând bărbăție prin toți porii, și totuși cu fața aia a lui urâtă de se sperie copiii ziua-n amiaza mare, zău așa! Mă întreb dacă doar mi se pare mie că se uită pe furiș la mine și mă soarbe din priviri... Nu, nu mise pare, sigur e așa! Ca un cavaler medieval care nu îndrăznește să viseze mai sus de tivul rochiei lungi a prințesei inimii sale, conștient că n-o va atinge niciodată! Brrrrr... ce urât este, Doamne, și ce trist!...

(Schimbându-și brusc atitudinea, sare de pe scaunul din fața oglinzii și se apropie de marginea scenei): Ei, acum că s-a terminat anul școlar, trebuie să facem cheful tradițional, nu? Iar Ileana, adică EU (arată cu un deget spre ea însăși), mă ocup de toată organizarea. Cel mai bun local, Ileano, să vadă și colegii ăia ai tăi de pe la țară ce gusturi rafinate are o fată de la oraș! Banii nu sunt o problemă, că doar toți muncim, ce Doamne-iartă-mă! (se întoarce într-o piruetă rapidă pe un picior și iese val-vârtej din scenă).

Scena II

(Interiorul unui local, patru băieți și patru fete, toți elevi seraliși, toți tineri și drăguți. Câteva mese cu sticle și pahare, iar în dreapta scenei este o masă la care stă singur ION, cu un pahar și o sticlă în fața sa. În stânga scenei, un bar și un microfon. Toți sporovăiesc veseli. Pe fundal se aude un băiat și o fată dialogând)

EA: Ei, colega, cum ți se pare localul ales de șefa și dirigul?

EL: Ca lumea, dar mă întreb cam cât o costa...

EA: Mda, dar o dată pe an e sfârșitul de an! Și nu e cazul să te zgârcești acum, toți suntem salariați. Proful de științe sociale cred că e cam dus cu capul! (râde în hohote)

EL: (mirat) De ce crezi asta?

EA: N-ai fost la ultima oră a lui, nu?

EL: Nu. De ce?

EA: A venit în clasă cu vreo zece creioane și cam tot atâtea gume, pe care le-a lăsat pe catedră. S-a scuzat repede că a uitat ceva în cancelarie, dar că revine imediat. Noi, care eram veniți direct de la serviciu, fără ceva de scris la noi, ne-am și repezit și ne-am luat care ce a apucat: unul un creion, altul o gumă... mă rog, și le-am vârât în buzunare. Vine nebunul și zice: „Aduceți gumele și creioanele înapoi, că altfel vă depistez eu singur, care le-ați luat și e mai jenant!“. Cum nimeni nu s-a grăbit să le înapoieze, nebunul strigă la noi cu o voce de general: „Toată lumea în picioare cu mâinile întinse în față!“ (*EA gesticulează arătând poziția exactă și râzând continuă*). Și unde nu începe să ne miroase palmele la toți, de ziceai că e câine detectiv, nu alta! Și zice: Dumneata! Dumneata! Dumneata! Până ne-a scos în fața clasei pe toți care luasem nenorocitele alea de creioane și gume. Abia atunci ne-a explicat că le stropise cu parfum și așa ne-a identificat. Eu, cel puțin, luasem și creion și gumă și le vârâsem chiar în sân. Să-l fi văzut ce se mai holba la decolteul meu, de credeam că își vârâ acolo și nasul! Ptiu! Doamne-ferește! (*Râd amândoi în hohote*).

EL: Mie îmi place de proful de română, nea Geo Mitrache. Mereu elegant, pus la patru ace, și-mi place grozav cum ne zice el: „Doamnelor, domnișoarelor și domnilor“, când toată lumea „tovarășe elev“ în sus, „tovarășă elevă“ în jos... Mă și mir cum nu sare secretara de partid la gâtul lui!

(*Intră în scenă ILEANA, frumoasă, cu rochia scurtă și*

picioarele lungi. E înconjurată de ceilalți iar ea râde satisfăcută că e în centrul atenției)

EA: Uite-o și pe șefa. De acum precis apare și dirigul și în sfârșit putem începe petrecerea. Bine măcar că a ales un local cu muzică bună și spațiu de dans suficient!

(Intră în scenă DIRIGUL – înalt, subțirel, genul îndrăzneț și descurcăreț. Se duce direct la microfon)

DIRIGUL: Bună seara tovarăși elevi! *(aplauze, urări de bun venit)*. Remarc cu plăcere că este prima dată în acest an școlar când nu lipsește nimeni! *(aplauze, râs general)*

O VOCE: Tovarășul diriginte, unde se pune accentul pe profesor: Prooofesor sau profesooor?

DIRIGUL (la microfon): Cred că pe primul, adică pe prooofesor. Dar de ce mă întrebi?

VOCEA: În zilele noastre nu se mai pune accent pe profesor, nu știți? *(Haz general, aplauze. Râde și Dirigul, dar cam stânjenit, moment când Ileana merge la microfon și anunță)*.

ILEANA: Și acum domnișoarele invită pe domni la dans – Damen Tango!

(Se cântă melodia formației Mondial 1965 – „De-abia atingi covorul moale/ Mătasea sună sub picior“ ... Ileana îl invită pe Dirigul la dans, dar, spre deosebire de celelalte perechi, dansul ei este lasciv și extrem de intim. Singurul care nu dansează este Ion, care, singur la masa din dreapta scenei, stă cu un pahar de alcool în față, din care nu bea. Figura lui

arată ca a unui câine bătut crunt și gratuit de stăpâna lui. Privește intens la Ileana și se roagă să nu fie ceva serios între Ileana și Dirigul, pe care îl iubește ca pe binefăcătorul lui. Melodia se termină cu aplauze, dansatorii se risipesc pe la mese iar cei doi continuă dialogul).

EL: Uită-te la Ion, săracul! E singurul care nu se distrează. Are și de ce, cu mutra aia a lui urâtă...

EA: Când a intrat prima oară în clasă, m-am speriat! Mult timp n-am simțit pentru bietul de el decât repulsie, dar acum nu mai simt decât milă și îngăduință. Ce vină are el că i-a dat Dumnezeu așa chip urât?! Dar dacă aș fi primit EU așa un chip, la loteria sortii???

EL: În schimb, uită-te cât de solid e. Dacă-l pui în cadrul ușii, nu mai ai loc de două degete între el și toc, iar capul trebuie oricum pliat...

EA: Și totuși, se zice că e un meseriaș al naibii de bun. El e timid și tăcut, dar la tâmplărie nu și-a găsit nașul! Se bârfește că de-aia i-au și repartizat de la întreprindere un apartament cu două camere. Chiar și la ultimul etaj în bloc turn, n-au mulți norocul lui!

EL: Da, arta lui e sculptura în lemn. Toți șefii l-au chemat pe la ei pe acasă să le sculpteze câte ceva mai special. D-aia i-au și dat apartamentul cu chirie, drept răsplată!

O VOCE: Să cânte muzica!

ALTĂ VOCE: „Treceți batalioane române Carpații/
Ardealul...”

(Tinerii se aliniază câte doi în formație de marș, cântă toți deodată, transfigurați de patriotism. După terminarea cântecului, vraja se risipește, ei se răspândesc pe la mese, EL și EA continuă):

EL: Și totuși, să știi că băieții îl apreciază pentru că, de câte ori e rost de gâlceavă cu alții din afara clasei, e suficient să iasă el în față și gata, s-a dus arșagul șmecheriilor!

EA: Și să știi de la mine un lucru: Ion tânjește în secret după Ileana!

EL: Asta nu pot să cred!

EA: Ascultă ce-ți spune o fată, noi ne pricepem la treburile astea mai bine decât voi, băieții! Ion nici nu ridică privirea la Ileana, că doar știe cât de frumoasă e ea și că nu s-ar uita niciodată la un balaur ca el... dar pe furiș, când știe că ea nu-l vede, se uită la ea ca la zâna și stăpâna lui! Nu cred că-i va spune vreodată verde în față ce simte pentru ea, căci e conștient că nu are ce spera!

EL: Știi care e asemănarea între un îndrăgostit timid ca Ion și un câine?

EA: Care?

EL: Sunt amândoi inteligenți, înțeleg din priviri, dar nu se pot exprima!

(Hohote de râs, apoi din fundal)

O VOCE: Să cânte muzica, o sârbă sau o horă!

ALTĂ VOCE: Perinița!

(Imediat se încinge Perinița. O fată scoate o batistă, îl

invită la dans pe Dirigul, care după câteva mișcări se așează în genunchi și o sărută cast pe obraz. Se ridică și mimează alegerea Ilenei din pură întâmplare. Dansul lor e animat, iar sărutarea de rigoare... este cam pe gură. Ileana rămâne în centru căutând un partener. Iese din cerc cu mișcări de dans și ajunge la masa lui Ion, îi pune batista după gât și îl trage cam cu forța în mijlocul scenei. Restul se amuză de nepriceperea la dans a lui Ion. Toți ceilalți se retrag în semicerc, râd și aplaudă. Dirigul nu e pe scenă acum).

O VOCE: Pleacă măi râtane de acolo, nu vezi că nu-i de nasul tău?

ALTĂ VOCE: A intrat ursul în casă, ce nu i-o plăcea mai lasă!

ALTĂ VOCE: Ăl cu paie, ăl cu fân, ăl cu mămăliga-n sân!

(Ion se uită crunt după cei care strigă, dar e mai preocupat să nu se împiedice, căci Ileana, spre a spori hazul, îl întoarce pe toate părțile. La un moment dat, când Ion nu se aștepta, brusc îl trage în jos, iar Ion mai degrabă cade decât îngenunchează și este sărutat pe frunte de Ileana, în aplauzele și hohotele generale).

O VOCE: Bă băieți, îl pupă în frunte! Ca pe bou! (mai multe hohote, Ion se îndepărtează stânjenit).

DIRIGUL (apare la microfon): Tovarăși elevi, ați organizat această masă festivă cu mult bun gust. Ca atare, mă gândesc acum că ar fi păcat să vă promovez clasa, ar fi mai

bine să vă dau ocazia organizării unei asemenea mese și anul care vine, ce ziceți? (*Hohote de râs*). În încheiere, eu vă mulțumesc și nu-mi rămâne decât să vă urez vacanță plăcută și să ne vedem în noul an școlar în exact aceeași componentă!

(Elevii părăsesc scena râzând și vorbind.)

DIRIGUL: șefa clasei, te rog să rămâi ca să facem plata la local.

(Ion iese și el, abătut, singur, pe fundal se aude melodia formației Compact „După ani și ani mă voi întoarce...“)

Cortina cade.

Actul II

Scena I

(O întâlnire pe stradă, o bancă în fața cortinei trase pentru a permite rearanjarea scenei)

DIRIGUL: Salut Ioane!

ION: Să trăiți tovarășul diriginte! *(cei doi dau mâna)*
Cu respect!

DIRIGUL: Mă bucur mult că te întâlnesc! De când a început anul școlar nu prea ai venit pe la ore și mă tem că absențele se tot adună, Ioane!

ION: Tovarășe diriginte, știți dumneavoastră că în construcții ziua de muncă e de zece ore. Colac peste pupăză, suntem în întârziere cu un bloc de nouă etaje și ne presează cei de la județeană să dăm blocul la cheie în termenul stabilit! Ori, să pui la fiecare apartament tocurile la uși și ferestre, e destul

de greu. Ajung acasă frânt de oboseală în fiecare seara, că de, eu ca șef de echipă trebuie să dau exemplu, nu? Poate mă mai ajutați Dvs. cu absențele și uite, vă promit că îndată ce scap de blocul ăsta, vin zi de zi la școală!

DIRIGUL: Știi, m-au întrebat toți de tine, și profesorii, și elevii. Ba chiar și șefa clasei m-a întrebat, dacă te-ai retras sau ce mai știi despre tine. Măi Ioane, să-ți spun un secret: Cred că șefa clasei e interesată de tine!

(Ion tresare ca și cum o rană mai veche, aproape cicatrizată, este redeschisă dureros. Privirea i se aprinde de speranță și dorință nețărmată).

ION: Nu cred asta, domnule diriginte! Ileana e fată de oraș, frumoasă. E secretară. Nu-și coboară ea ochii la un băiat sărac de la țară... și ce, credeți că eu nu știu cum arăt? De câte ori mă uit în oglindă îmi vine s-o sparg și să strig la Dumnezeu: DE CE? DE CE? DE CE??? *(extrem de tulburat, tremurând de furie și neputință, aproape în lacrimi).*

DIRIGUL: Mă Ioane, tu să ai încredere în mine, că eu nu mă-nșel! Ca să te convingi, caută să o-ntâlnești așa, ca din întâmplare. Știi că lucrează la întreprinderea „Textila“ și termină programul pe la patru. Stă pe la A.C.R. și când vine de la fabrică, trece pe la piața Zahana, o ia pe bulevard înspre A.C.R. Tu așteapt-o acolo, între patru și cinci, și întreab-o și tu de școală, de absențe, vezi tu! Ai încredere în mine și o să vezi!

ION: *(întunecat la față, privește în jos spre picioare și și mută greutatea de pe unul pe altul, nehotărât):* ... Știu

eu...?

DIRIGUL: Ei haide, sper că ți-a trecut supărarea de la cheful din vară. Ce Dumnezeu, oamenii mai glumesc la un pahar, nu trebuie să pui la suflet!

ION: Tovarășul diriginte, eu totdeauna vă consider bunefăcătorul meu, dar dacă mi-ați pune și o vorbă bună pe lângă Ileana, mă rog pentru sănătatea Dvs. la toate slujbele de duminică, cât oi trăi de acum încolo!

DIRIGUL: Bine, bine, fă tu ce ți-am zis eu, mâine între patru și cinci la A.C.R. Iar cu absențele nu-ți fă probleme! Vorbesc eu și cu ceilalți profesori, așa că, până dai blocul în folosință, nu-ți mai fă nici o problemă! La revedere!

ION: La revedere, tovarășul diriginte! (*Cu ochii la cer, îndepărtându-se*): Trăi-l-ar Dumnezeu pe dirigul! Numai el ar putea-o convinge...

Scena II

(Aceleași condiții scenice, dar lumina mai intensă, sugerând o după-amiază însorită. Ion merge agale, cu mâinile la spate și capul în pământ. Ileana vine din urmă și, recunoscându-l, se oprește o clipă apoi, hotărâtă și veselă, îl prinde din urmă apucându-l de braț):

ILEANA: Oooo... ce surpriză, Ioane! Tocmai în cartierul meu! Nu te-am mai văzut tocmai de la cheful nostru din vară, de final de an școlar! Te-oi fi supărat pe mine că te-am luat la Periniță, te pomenești! Ce vrei Ioane, era chef, nu

parastas! Oamenii vor să se amuze în astfel de ocazii, nu să stea morocănoși ca... Eu am tot sperat să te văd, ca să-mi cer scuze dacă te-am supărat cumva, dar tu ai plecat pe furiș!

ION: (*surprins și fericit*): Ileana... mă bucur așa de mult să te revăd... Merg la inginerul șef acasă, are ceva de lucru pentru mine. Îi sunt dator, că el m-a ajutat și cu apartamentul, el m-a pus șef de echipă...

ILEANA: (luându-l hotărâtă de braț pe Ion, și așezându-se amândoi pe banca din apropiere): Auzi, Ioane! Dar tu, de când a început școala iar, n-ai mai dat pe acolo! Ce ai de gând?

ION: Am foarte mult de lucru, crede-mă! Sunt și șef de echipă, nu pot lipsi un minut: ba trebuie să fac treaba mea, ba s-o verific pe-a celorlalți... Răspund cu capul de lucrare! Dar îndată ce termin cu blocul la care tragem tare acun, vin negreși la școală!

ILEANA: Că tot veni vorba: Îți merge vestea că ești meseriaș bun. Ce zici, nu-mi repari și mie niscaiva mobile prin casă?

ION: Ba cum să nu? Când vrei tu...

ILEANA: Uite, vino mâine la opt și jumătate seara. Ne vedem tot aici, că stau aproape, bine? Paaaa!!!

(*Ileana pleacă repede, înainte ca Ion, în culmea fericirii, să mai apuce să răspundă*).

ION (*privind în urma ei, cu glas pierit*): ...paaaa...

Scena III

(O cameră de apartament de bloc, modest, banal. Mobilier simplu, o masă cu scaune, fotolii, etc. Ion intră cu o trusă de scule de tâmplar în mână. Mare, stângaci în fața ei, ea cochetă și atrăgătoare)

ILEANA: Astăzi am avut o zi foarte grea, au venit niște șefi din minister. Se pare că ultimul lot de pânză a fost rebutat. Am stat până mai adineaori să le fac cafele, să caut tot felul de acte, o plictiseală! Șefu' e negru de supărare! Zău, scuze că am întârziat!

ION: Prima jumătate de oră a fost mai grea. Pe urmă, am vrut să plec, dar mi-am zis că de vreme ce m-ai chemat să te ajut, trebuie să apari tu... cândva! *(se așează fiecare pe un scaun, el zgâlțâie de masă, dar masa nu pare în neregulă. Îi verifică totuși încheieturile).*

ILEANA: Te rog să mă scuzi, încă o dată. Chiar am avut o zi grea, plus căldura asta infernală, mai rău ca în august! Până te uiți tu la mobilă, eu o să fac un duș. Nu te superi că te las singur, nu-i așa? Tocmai acum sunt și părinții mei plecați la țară!

(Ileana iese pe o ușă laterală și se aude dușul, Ileana cântă. Ion desface trusa, îngândurat, dar mâinile îi tremură vizibil. Vorbește singur, cu voce joasă)

ION: Băi Ioane, tu chiar crezi că ea te-a lăsat să aștepți mai bine de o oră, că a avut treabă la serviciu? Zii mai bine că a vrut să se întunece, să nu o vadă cineva cu tine pe stradă... *(Se*

mai învârtește, se mai apleacă, mai întoarce un scaun, etc. Între timp, continuă monologul cu voce scăzută) O dată sunt și eu fericit, și nici atunci nu-mi vine să cred! Sigur că a întârziat la serviciu!... (după o pauză, cu voce schimbată, răutăcioasă) Dar de ce-ți spune că sunt ai ei plecați, deci sunteți singuri-singurei acasă, și ea face duș, ei? Du-te peste ea, Ioane, nu sta de lemn-Tănase! NU!!! M-ar bate Dumnezeu! NU!!! Eu vreau ca Ileana să aibă încredere în mine și... cine știe, poate mă va iubi vreodată, așa cum sunt eu. Măcar a zecea parte din cât o iubesc eu, și ar fi de-ajuns să ajung în Rai...

(Se oprește dușul, Ileana iese într-un capot și cu părul ud. Se așează în fața lui Ion, care se ridică în picioare, și-l încolăcește cu brațele. El, zăpăcit, cedează instinctelor și o sărută pătimaș, murmurând numele ei, pe măsură ce lumina se stinge progresiv. Cortina cade.)

Scena IV

(O masă de terasă, în dreapta scenei, în față. EL și EA stau de vorbă)

EA: Nu te-am mai văzut pe la cursuri de nu mai știu când. Ce-i cu tine?

EL: Am fost trimis la specializare la Metrom Brașov. Ai auzit de asta?

EA: Nu, explică-mi.

EL: Ei bine, învaț tot ce se poate despre presarea profilelor de aluminiu și despre laminoare.

EA: Și școala?

EL: Aduc eu dovada de la conducerea unității, că doar știi cum e în ziua de azi: mai degrabă îți lași nevasta decât serviciul! Nevasta, azi o lași, mâine o iei, dar serviciul... E o coadă la Forțele de Muncă, de numa-numa! (*râd amândoi*). Și ce mai e nou prin școală?... Știi tu, mie chiar mi-e dor să-i mai văd pe colegi! Când ne-am văzut ultima oară?... mi se pare că exact la cheful de sfârșit de an!

EA: Deci vrei să zici că nu ești la curent cu ultimele bârfe?

EL: Chiar nu!

EA: Țin-te bine să nu cazii de pe scaun: S-a măritat șefa!

EL: Nu se poate! Cu cine?

EA: Cu... Ion!

EL (*incredul*): Nu se poate! Doar știu ce și-a bătut Ileana joc de el la Perinița, de era să ne înecăm toți de râs! Cum s-a întâmplat?

EA: Știi că el e maestru în sculptat lemn. Și-a umplut casa cu busturi, statuete, animale – toate așa de reușite că în semi-întuneric juri că sunt vii, nu alta! Capodopera e însă o reproducere după chipul Ilenei. Iubire mare, tainică și ciudată. Auzind de sculptură de la alții, Ileana, intrigată, s-a dus pe la el să-și vadă dublura.

EL: Și...?

EA: Ei, restul e simplu. Poate că a fost foarte impresionată de această mărturisire stranie a iubirii lui fără

speranță... Poate că și-a dat și ea seama ce talent zace ascuns în Ion, care într-o bună zi, cine știe, va ajunge mare și faimos... poate că i-a fost pur și simplu milă. Pe scurt: l-a luat de bărbat.

EL (*visător*): Da... (*oftează*). În nici o iubire dragostea nu e egală în ambele sensuri. Numai unul iubește, celălalt doar acceptă iubirea...

EA (*după un moment de reflexie*): Nunta – sau ce-o fi fost – s-a ținut în apartamentul ei, adică al părinților, și-a venit și-un preot acasă. Pe părinții lui i-a pus să se descalțe la intrare și le-a mai și zis socrul mic: „Vezi, măi tataie, să nu murdărești pe la WC, pe acolo...“. A dat bietul om să-și ia nevasta și să se întoarcă în satul lui, fără să zică bună-ziua, dar femeia, mai domoală, de, i-a zis: „Lasă, omule, rabdă și taci, să nu-i stricăm lui Ionică al nostru așa o zi mare. Tu nu vezi ce fericite e? Țsta o fi norocul lui...“

Abia spre ziuă s-a spart petrecerea, și Ileana l-a urmat pe Ion acasă la el, la ei, adică, cu zestre cu tot: o curcă-vie! - și o vadră cu vin.

EL: Și lună de miere? Au avut?

EA: Cine știe? El n-a mai prea dat pe la școală, muncea pe rupte să țină familia. Nevoie de bani este, slavă Domnului! Dar să vezi întâmplare! Ultima dată când a dat pe la școală, a lipsit Dirigul, și colegii i-au zis: „Hai măi, să faci cinste că te însurași, dacă tot avem timp! Și ne zici și nouă cum ți-e traiul acum...!“

EL: Și el i-a dus să le facă cinste.

EA: Da, și de la un pahar, la o țuică mică la halbă, până spre ziuă. La plecare, unul cu gura mai slobodă: „Băi, pun pariu că șefa n-a fost la școală pentru că a fost unde o fi stat și dirigul! Că d-aia n-a venit niciunul azi! Ce-o mai fi iubit-o!...“ și și-a înghițit ultimele cuvinte de om beat. Prostul! Mie mi-a zis a doua zi Ștefan, care băuse mai puțin și băgase de seamă mai mult, că a rămas bietul Ion ca trăznit în mijlocul străzii, pe când ceilalți au plecat spre casele lor.

EL (gânditor): Parcă-l văd, săracul... Se pare că sunt cuvinte care pot avea efecte mai dure decât un glonț, căci un glonț, dacă te-a rănit, ai șansa să te vindeci, dar un singur cuvânt, spus la un pahar de vorbă... poate distruge mai multe destine și chiar poate provoca moartea.

EA: Și de atunci nimeni nu mai știe nimic de ei doi.

EL: Brrrr... parcă s-a făcut frig. Să mergem (cei doi ies în tăcere, mergând agale la braț).

Actul III

Scena I

(Interiorul unui apartament de bloc, al lui Ion. În stânga scenei se vede o ușă de debara. Interiorul debaralei va fi vizibil din sală – perete „lipsă“. În fundul scenei, pe mijloc, o masă cu două scaune, iar în stânga un pat și o măsuță de toaletă cu oglindă. Pe aceasta, un cap de statuie de lemn o reprezintă pe Ileana. În spatele mesei e o fereastră deschisă.

În dreapta scenei, opusă uşii de debara, o altă uşă, de intrare în apartament. La ridicarea còrtinei, Ileana în pijamale umblă prin cameră schimbându-se în hainele de serviciu. E bine dispusă şi fredonează: „Peste ani şi ani, ne vom întoarce/peste ani şi ani, etc“. Se uită la ceas şi se grăbeşte mai tare):

ILEANA: Slavă Domnului că e sâmbătă, zi scurtă la serviciu.

(Ia de pe masă două sendvişuri, cheia şi iese încuind uşa de la intrare. După scurt timp, încet şi neauzit se deschide uşa debaralei, de unde iese Ion, nedormit, nebărbierit, trist. Priveşte în jurul lui – totul vraieşte – ridică pijamalele Ilenei de pe jos, apoi le lasă în acelaşi loc. Adună de pe masă nişte resturi pe care le mănâncă lacom).

ION: Ce prost sunt! Să dau crezare unor vorbe spuse la băutură de un individios! Să dorm pentru asta două zile în propria mea debara, în picioare, ca vitele, ascuns ca un hoţ în propria casă... Şi să risc să fiu surprins de Ileana, pe care am minţit-o că plec la ţară pentru câteva zile, că mă întorc duminică... *(Se uită prin cameră, se opreşte în faţa statuetei care o reprezintă fidel pe Ileana şi o mângâie îndelung):* Tu, capodopera mea, să nu mă trădezi! Frumoasa mea iubire!... *(Se priveşte în oglinda măsuţei de toaletă şi, deznădăjduit, îşi acoperă chipul urât cu palmele mari):* De ce? De ce?? De ce???... Ce n-aş da să pot vorbi cu ea şi să-i cer iertare că am putut crede... Dar vorbele alea rele nu-mi dau pace: „*Ce-a mai iubit-o!*“...

(Se aude cheia în ușa de la intrare și dintr-un salt Ion intră în debara, încuind-o pe dinăuntru. Se aude glasul său):
„Dă Doamne să nu fie adevărat! Și nu ne duce pre noi în ispită și ne izbăvește de cel rău! Amin!“

(Ileana intră voioasă, fredonând aceeași melodie, aruncă la întâmplare hainele de pe ea și intră val-vârtej în baie. Apoi începe să aranjeze masa pentru două persoane. În debara, Ion îngenuncheat pare a murmura o rugăciune, oprindu-se să privească prin gaura cheii. După ceva vreme – scade luminozitatea în scenă, semn că s-a înserat de acum – se aude un ciocănit discret în ușa de la intrare, Ileana sare ca la un semnal și deschide larg ușa).

DIRIGUL: *(cu voce joasă, conspirativă):* El e plecat la țară, nu-i așa? *(scoate de la spate mâna în care ține un pachetel frumos legat și i-l întinde fără vorbe).*

ILEANA: *(luând pachetelul cu naturalețe):* Vine tocmai mâine seară, așa că poți vorbi mai tare.

(În debara, Ion prăbușit scoate un geamăt, la care Ileana și dirigul se despart. Ileana dă să deschidă ușa debaralei, dar se oprește cu mâna în aer): Nuuu... Ion s-ar supăra să afle că-i umblu prin debaraua cu scule! *(Se întoarce spre musafir)* Mulțumesc pentru cadou.

(Ileana lasă pachetelul pe masă și ia în schimb două pahare în care a turnat vin spumos. Unul i-l întinde musafirului): Și acum, tovarășul diriginte, care ne înveți ce este bine și ce nu este bine să facem, pentru ce ciocnim?

DIRIGUL: Vezi tu, Ileană, eu știu că ești supărată pe mine, dar ia gândește-te, ce era să fac? M-am tot zbatut să rezolv problema, dar nimeni nu s-a băgat să provoace un avort. Știi că asta e pușcărie curată! Și tot scandalul ce s-ar fi stârnit în jurul tău: Auzi, „Domnișoara a născut!“ Parcă aud orașul vuind, ca să nu mai vorbim de ai tăi, de șefii de la serviciu... Și de unde să știu eu că problemele astea se mai pot rezolva și cu leacuri băbești! (*Ileana îl privește zâmbind condescendent, calmă, rezemată cu șoldul de masă și paharul încă în mână*). Mi s-a părut mult mai bine dacă la naștere copilul va avea un tată și nimeni nu va avea de suferit.

(Din debara se aude din nou un geamăt înfundat).

ILEANA: Ion e băiat muncitor, ascultător și cuminte. și mult, mult mai puternic ca tine. Dar cum să ieși cu el în lume? Îmi vine să te blestem la gândul că aș putea, Doamne-fereste, să rămân gravidă cu el!

DIRIGUL: (*râzând cu toată gura*): Lasă, tot noi rezolvăm problema!

ILEANA: Tare curioasă sunt să văd ce ai face dacă pe ușă ar intra acum Ion și ți-ar spune că a auzit ce pui la cale! (*Ileana râde în hohote*)

DIRIGUL (*cu o mină serioasă, o ia de mână și o împinge ușurel pentru a se așeza amândoi pe scaune*) Să-ți spun ceva ce nu am mai povestit nimănui până acum. Cu ceva ani în urmă venea pe la mine nevasta unui milițian. La ore – că era tot seralistă – când ridica mâna stângă să răspundă, știam

că bărbatu-său era de serviciu noaptea. Ei bine, într-o seară vine și-mi spune emoționată că l-a zărit pe bărbatu-său urmărind-o. Am liniștit-o încuind ușa de la intrare când, deodată, se face hărmălaie mare pe hol și se aude vocea milițianului: „Tovarăși locatari, avem ordin să identificăm un infractor deosebit de periculos, care se pare că s-a furișat în blocul acesta. Trebuie să intrăm să verificăm toate apartamentele. Vă mulțumim pentru cooperare!“. Au început oamenii să se agite, dar l-au lăsat pe milițian să intre în apartamentele lor, de, datorie civică! Țsta era însoțit și de un individ în civil. Vorbeau destul de aprins între ei, așa că am putut auzi clar prin ușa de care mă lipisem să nu cad: „Dacă-i prind, îi împușc pe amândoi!“ (*Tulburat de amintire, își ia capul în mâini*). Știi tu Ileano ce înseamnă expresia „să-ți înghiți limba de frică“? Ei bine, și eu și femeia, era cât pe ce să murim sufocați... de frică. Acei mușchi care acționează limba nu mai funcționau de emoție. A trebuit să facem mari eforturi să nu murim sufocați.

ILEANA: Și până la urmă ce s-a întâmplat? (*speriată de-a binelea*)

DIRIGUL: După ce mi-am revenit, cu curajul disperatului, am ieșit „calm“ afară, îmbrăcat în pijamale, întrebând „indignat“ – de fapt aveam gura încleștată de frică! – ce-i cu scandalul acesta în bloc, care nu lasă oamenii să se odihnească? Cei doi – soțul și cumnatul femeii din casa mea, am aflat după-aceea – au rămas surprinși de atac. Mi s-au

alăturat treptat și alții. Am marșat întrebând cu tupeu dacă șeful miliției județene, al cărui fiu îl meditam – și am apăsat cuvântul cât mai clar – știa de această operațiune. (*încântat de amintirea succesului, Dirigul dă peste cap un pahar*). Ei bine, au balmăjit niște scuze și au plecat în pripă.

(Ileana se ridică de pe scaun și merge să stingă lumina. Dirigul o urmează și amândoi merg îmbrățișați și sărutându-se, chicotind, spre pat. Între timp, aproape pe nesimțite, fără zgomot, ușa debaralei se deschide și Ion iese ca o fantomă. Pe geam pătrunde lumina difuză a lunii. Se îndreaptă spre bustul de lemn al Ilenei, îl strânge la piept și-l sărută. Ion privește pe geam apoi se uită roată parcă pentru a-și recunoaște casa. Tot neobservat de cei doi amorezi, ia de pe masă un cuțit și se duce spre pat cu brațul ridicat. Abia în acest moment e observat și Ileana țipă deznădăjduită, văzându-și moartea cu ochii. Din OFF se aude o voce gravă, care-i țintuiește pe toți în nemișcare).

VOCE DIN OFF: „Fiule, viața lor e nelegiuită, dar e dată de Dumnezeu. Tu nu ești Dumnezeu să le-o iei. Vei mai putea ajunge în Rai dacă faci asta? Te poți tu erija în Dumnezeu, să iei tu ceea ce EL a dat?”

Ion se întoarce spre voce – spre public:

ION: Părinte, de mic m-ai învățat ce sunt Raiul și Iadul, dar mi-ai spus că ele sunt pe lumea cealaltă. Nu mi-ai spus că Iadul este aici, pe Pământ. Și pentru a nu-l supăra pe Dumnezeu, nu, n-am să le iau viața, dar eu merg acum spre

Rai, pe pajiști verzi și ape liniștite. (*Ion lasă cuțitul să-i cadă și se îndreaptă spre fereastra deschisă, pe unde intră lumina Lunii*).

VOCEA DIN OFF: Fiule, dar și viața ta e dată tot de bunul Dumnezeu. Poți tu lua ce El a dat? Ar fi un mare păcat împotriva lui Dumnezeu și atunci sigur nu vei ajunge în Rai.

(*Ion privește rătăcit în jur, apucă statuia Ilenei în brațe îmbrățișând-o cu disperare, se învârtește ca un nebun și urlă, ieșind în goană din scenă pe ușa de ieșire din apartament*)

ION: De ceeeeee???? De CEEEEEE?????? DE CEEEEEEEEEE???

Se lasă cortina.

Scena II

(*Decorul este restaurantul din primul act. La o masă stau față în față El și Ea. Pe fondul melodiilor de la chef întreabă oarecum în surdina Ea*)

EA: Nu ai mai venit la școală de o grămadă de timp. Ce s-a întâmplat?

EL: Știi că eu lucrez la Întreprinderea de Prelucrare a Aluminiului și am fost trimis la specializare la Metrom Brașov. Avem probleme cu obținerea foliilor de aluminiu. S-a trimis la școală un act în acest sens. Ce mai e nou în clasa noastră, că mi-e dor de colegi.

EA: Deci nu ești la curent cu ultimele noutăți? Ion a prins-o pe Ileana – soția lui – îmșelându-l cu Dirigul. În casa lui, în patul lui. Cam după două săptămâni, nemaisuportând,

s-a aruncat de la apartamentul lui de la etajul IX. Cei de la morgă nu au putut să-i desfacă mâinile de pe statuia care o reprezenta pe Ileana, singura dragoste a vieții lui.

EL: Să înțeleg că binefăcătorul lui l-a trădat, iar unica dragoste a vieții lui l-a înșelat. Numai opera lui nu l-a trădat nici în moarte.

EA: Dirigul a continuat cu glumele, pe care le putea debita zile în șir, a parvenit, fiind numit director nu știu unde. Dar cum le avea cu amorurile de ocazie și cu whiskey-ul, ceea ce presupunea bani mulți, făcu ce făcu și ajunse în pușcărie.

EL: Dar Ileana? Ce face acum șefa?

EA: După moartea lui Ion, ea a plecat imediat în București, nimeni nu știe unde. Gurile rele spun că a devenit damă de consumație, participând la tot felul de orgii, după care a fost internată la Spitalul 9 din București. Se zice că tot timpul vorbește cu Ion și cu statuia chipului ei.

(Pe fondul ultimei melodii cântate în surdină „Peste ani și ani/ne vom întoarce...“, în timp ce El și Ea părăsesc cu tristețe localul, lumina se stinge treptat. În întunericul localului muzica în surdină este înlocuită cu un vifor cumplit (crivăț) peste care se suprapune vocea unui povestitor).

O VOCE: În nopțile lungi de iarnă, în bătaia Crivățului, printre blocuri, din când în când se aude un vaier atât de trist și deznădăjduit, iar dacă ai norocul să-l auzi, din acest vaier se distinge o chemare, o rugă, o implorare:

VOCEALUI ION: Ileanaaaa... Ileanaaaaaaaaaaaa.....

FINAL—